

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 266/2018-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. decembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka vo veci sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Ernestom Vokálom, Hlavná 61, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 5/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 5/2012 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 5/2012 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. Ernesta Vokála do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 266/2018-18 z 15. augusta 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 5/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na okresnom súde sa pod sp. zn. 15 Cpr 5/2012 vedie konanie vo veci sťažovateľky ako žalobkyne o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy. Sťažovateľka sa tiež domáhala, aby okresný súd rozhodol o uplatnení zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých

oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“). Napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po takmer 6 rokoch od podania žaloby.

Sťažovateľka uviedla, že „vzhľadom na doterajší priebeh konania na Okresnom súde Bratislava III... som toho názoru, že v rámci uvedeného súdneho konania dochádza jednoznačne a preukázateľne k zbytočným prietahom v konaní a moja právna neistota naďalej vo veci pretrváva.“.

Podľa sťažovateľky je «... nevyhnutné poukázať na tú skutočnosť, že rozhodnutím disciplinárneho senátu v disciplinárnom konaní pod sp. zn. 4 Ds 5/2016 bol zákonný sudca, ktorému je pridelené konanie 15Cpr 5/2012 uznaný za vinného zo spáchania závažného disciplinárneho previnenia na tom skutkom základe, že „ako sudca Okresného súdu Bratislava III svojim konaním porušil povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich, keď v pridelenej veci... spôsobil zbytočné prietahy v konaní, keď v konaní postupoval nesústredeným a neefektívnym spôsobom a o podanom návrhu zo dňa 22.8.2012 rozhodol až 8.6.2016“...».

Sťažovateľka sa domnieva, že «... postup Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 15Cpr 5/2012 a samotné rozhodnutie vo veci sú z pohľadu práv, ktoré stranám sporu priznáva Ústava SR a dohovor absolútne neakceptovateľné. Vzhľadom na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, ktorý v zrušujúcom uznesení vyjadril záväzný právny názor a vyjadril sa ku „kvalite“ rozsudku súdu prvého stupňa, t. j. že je zmätočné a nepreskúmateľné, pretrváva u mňa pocit, že nielenže doterajší postup súdu bol neefektívny, nesústredený, ale že ani od ďalšieho priebehu súdneho konania nemôžem očakávať vysokú úroveň odbornosti, ale predovšetkým naplnenie mojich práv na právoplatne skončenie veci.».

3. Na základe uvedeného sťažovateľka v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej v bode 1 označených základných práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní a prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 280 000 € a náhrady trov konania v sume 325,42 €.

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa predseda okresného súdu vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. Spr. 345/2018 z 31. júla 2018. Predseda okresného súdu vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 6. augusta 2018 uviedol:

„Nad rámec uvedeného dopĺňam, že rozhodnutím Disciplinárneho senátu zo dňa 14.09.2017, sp. zn. 4Ds 5/2016, právoplatným dňa 02.11.2017 bol menovaný sudca uznaný za vinného zo závažného disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil v konaní vedenom na OS BA III pod sp. zn. 15Cpr 5/2012 spôsobením prietáhov v konaní nesústredeným a neefektívnym postupom.

Súčasne Vám oznamujem, že voči menovanému sudcovi bolo v ostatnom období podaných celkovo 10 návrhov na začatie disciplinárneho konania (4 zo strany ministerstva spravodlivosti a 6 zo strany predsedu súdu), z ktorých doposiaľ tri boli právoplatne ukončené uznaním sudcu za vinného zo závažného disciplinárneho previnenia. Okrem toho v súčasnosti voči menovanému sudcovi prebiehajú dve disciplinárne konania pre závažné disciplinárne previnenia nezlučiteľné s funkciou sudcu s návrhom na odvolanie z funkcie sudcu.“

5. Prílohu vyjadrenia predsedu okresného súdu tvorilo aj vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý uviedol:

«Potom, ako bol odvolacím súdom vrátený dňa 7.3. 2018 spis veci, úpravou zo dňa 12.3.2018 som zasielal rovnopisy uznesenia, /č.l. 856/, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa zrušený, zástupcom účastníkov boli doručené dňa 16.3. 2018, resp. dňa 19.3. 2018, úpravou zo dňa 20.3. 2018 som nariadil pojednávanie na deň 29.6. 2018, /č.l. 857/, žalobkyni bolo doručené predvolanie na pojednávanie dňa 13.4. 2018, /č.l. 858/, jej zástupcovi dňa 29.3. 2018, /č.l. 864/, na pojednávaní dňa 29.6. 2018 predložil zástupca žalobkyni podanie označené ako „námetka zaujatosti sudcu,“ /č.l. 872, č.l. 869-871/, ktorá bola odôvodnená uvedeným rozhodnutím disciplinárneho senátu, pojednávanie som odročil na neurčito s tým, že vykonám procesné úkony súvisiace s uvedeným podaním zástupcu žalobkyne, /č.l. 873/, samozrejme potreboval som si uvedené podanie zástupcu žalobcu riadne preštudovať, a keďže uvedené podanie neobsahovalo údaj, kedy sa dozvedela žalobkyňa, resp. jej zástupca, tak som vo veci úpravou zo dňa 13.7. 2018 nariadil pojednávanie na deň 7.11. 2018, pričom som zástupcovi žalobkyne oznámil, dôvod, pre

ktorý neprihliadam na vedené podanie nepredkladám vec nadriadenému súdu, /č.l. 874/, uvedené oznámenie som zaslal zároveň aj zástupcovi žalovaného, /č.l. 874/, a tu podotýkam, že žalobkyňa bola na ústnom pojednávaní disciplinárneho senátu dňa 14.9. 2017 prítomná od jeho začiatku, až do jeho konca a vypočula si aj rozhodnutie, takže o dôvode námietky zaujatosti vedela už od uvedeného dátumu, pričom nie je podstatné, kedy sa stalo uvedené rozhodnutie právoplatným a nie je podstatným ani to, že v čase vyhlásenia uvedeného rozhodnutia bol spis veci na odvolacom súde, ktorý rozhodoval o odvolaní zástupcu žalobkyne smerujúce proti rozsudku súdu prvého stupňa, takže, zhrnul, zástupcovi žalobkyne bolo doručené predvolanie na pojednávanie na deň 29.6. 2018 dňa 29.3. 2018, teda tri mesiace pred samotným pojednávaním, žalobkyňa dva a pol mesiaca pred samotným pojednávaním a napriek tomu na pojednávaní dňa 29.6. 2018 predložil zástupca žalobkyne uvedené podanie, pričom dávno uplynula lehota sedem dní na uplatnenie námietky zaujatosti žalobkyňou v zmysle § 53 ods. 1 vety prvej CSP, čo by bol taktiež v zmysle vety druhej cit. ust. zák. dôvod na to, aby som neprihliadol k námietke zaujatosti a nepredložil vec nariadenému súdu, z doposiaľ uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa, resp. jej zástupca si predĺžili konanie.

Pre úplnosť uvádzam, že na pojednávaní dňa 29.6. 2018 som mal v úmysle vec meritórne opäť rozhodnúť.

Ďalej chcem poukázať na to, že táto vec nebola len konanie v pracovnej veci žalobkyne, ale aj konanie spojené s antidiskriminačnou žalobou, ktorej predmet obsahovo súvisel skonáním v pracovnej veci, žalobkyňa totiž uvádzala, že dôvod antidiskriminačnej žaloby spočíval v umelom vyvolaní organizačných dôvodov žalovaného, na základe ktorých sa jej žalovaný výpoveďou „zbaviť“. Preto som nevylučoval vec antidiskriminačnej žaloby na samostatné konanie, pojednávanie v jednej veci by totiž nasledovalo po pojednávaní v druhej veci, tak či tak by vyhlásené dva rozsudky.

Avšak stalo sa to, že dňa 19.5. 2016 bol od zástupcu žalobkyne doručené podanie, v ktorom uviedol, že antidiskriminačnú žalobu berie späť, /č.l. 762-764/, na pojednávaní dňa 25.5. 2016 som doručil zástupcovi žalovaného rovnopis uvedeného podania, on sa chcel s týmto podaním oboznámiť a chcel s ním oboznámiť žalovaného, preto som pojednávanie odročil na deň 8.6. 2016, /č.l. 767-768/, na ktorom zástupca žalovaného oznámil súdu, že súhlasí so späťvzatím žaloby u uvedenej časti, a preto som konanie

v uvedenej časti zastavil a vyhlásil v pracovnej veci rozsudok, /č.l. 773-776/, čím sa po takmer štyroch rokoch od podania žaloby dňa 23.8. 2012 vrátila vec diskriminácie žalobkyne ako dôvodu neplatnosti skončenia pracovného pomeru do času pred podaním žaloby, t.j., že žalobkyňa nepovažuje uvedený dôvod neplatnosti výpovede za právne relevantný, resp., že k diskriminácii nedošlo a teda žalobkyňa zavinila, že súd nemohol vo veci meritórne rozhodnúť nielen v časti antidiskriminačnej žaloby, ale ani v pracovnej veci a teda nemôžem súhlasiť s tvrdením zástupcu žalobkyne v podaní, v ktorom uviedol, že dôvodom späťvzatia antidiskriminačnej žaloby je konanie neprímerane predĺžované, najmä s ohľadom na dokazovanie práve v časti tejto žaloby, /č.l. 763/, totiž, aj keby žalobkyňa nepodala antidiskriminačnú žalobu, ale ako dôvod neplatnosti skončenia pracovného pomeru by uviedla obsahovo ten istý dôvod, teda fingovanie dôvodu skončenia pracovného pomeru s ňou umelým vyvolaním organizačných zmien, súd by musel vykonávať to isté dokazovanie.

Podotýkam, že zástupcovia žalobkyne ani nevedeli, že prebieha konanie aj v časti antidiskriminačnej žaloby, až potom, ako som to myslím predposlednému uviedol a aj tomu poslednému, súčasnému, tak až on vzal žalobu v uvedenej časti späť.

Chcem uviesť, že ja som doviedol žalobkyňu a zástupcu žalovaného k možnému zmiernemu riešeniu sporu, boli naozaj blízko, je to aj v spise veci, bola uzavretá dohoda o urovnaní, vypracovala ju zástupkyňa žalovaného a keď následne telefonovala zástupkyňu žalobkyne, aby ju prišla podpísať, tak tá jej oznámila, že žalobkyňu už nezastupuje.

V rámci disciplinárneho konania sa pozerajú na sudcu, ak keby mal jednu vec, predsedníčka senátu, neviem, z ktorého súdu bola mi vraví, že ona si dávala pracovné veci na jedno pojednávanie, no reku u nás to nejde, tá vec bola náročná z hľadiska dokazovania, ja naozaj nemám vnútorný pocit, že by som tú vec bol odflákal, no ale to už je zbytočné sa o tom rozpisovať.»

6. Právny zástupca sťažovateľky sa k vyjadreniu predsedu okresného súdu a zákonného sudcu nevyjadril.

II.

7. Ústavný súd na základe obsahu sťažnosti, k nej pripojených písomností, vyjadrenia okresného súdu, súdneho spisu okresného súdu, ktorý bol ústavnému súdu doručený 28. septembra 2018, a vlastnej lustrácie uvádza najpodstatnejšie úkony v napadnutom konaní:

- 23. augusta 2012 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o zaplatenie náhrady mzdy. Zároveň sťažovateľka navrhovala, aby okresný súd rozhodol, že žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k sťažovateľke tým, že sa dopustil obťažovania podľa § 2a ods. 4 antidiskriminačného zákona);

- 7. novembra 2012, 12. decembra 2012, 19. decembra 2012, 25. januára 2013, 1. marca 2013, 15. marca 2013, 27. marca 2013, 26. apríla 2013, 12. júna 2013, 11. septembra 2013, 18. októbra 2013, 22. novembra 2013, 31. januára 2014, 28. marca 2014, 30. mája 2014, 20. augusta 2014, 22. októbra 2014, 7. novembra 2014, 17. decembra 2014, 20. februára 2015, 27. marca 2015, 5. júna 2015, 24. februára 2016, 18. marca 2016, 1. apríla 2016, 25. mája 2016, 8. júna 2016 a 29. júna 2018 boli uskutočnené pojednávania;

- okresný súd uznesením č. k. 15 Cpr 5/2012-680 zo 17. júna 2015 zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia (žalovanému mala byť uložená povinnosť poskytovať sťažovateľke celú pracovnú odmenu z priemernej mzdy mesačne od 8. júla 2012 do právoplatného skončenia napadnutého konania). Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 5 CoPr 10/2015-698 z 22. septembra 2015 o odvolaní sťažovateľky rozhodol tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia;

- okresný súd uznesením č. k. 15 Cpr 5/2012-787 z 8. júna 2016 na návrh sťažovateľky konanie v časti uplatneného antidiskriminačného konania zastavil;

- rozsudkom okresného súdu č. k. 15 Cpr 5/2012-789 z 8. júna 2016 (ďalej len „prvý rozsudok okresného súdu“) bola žaloba sťažovateľky zamietnutá. Uznesením krajského súdu č. k. 5 CoPr 14/2016-851 z 30. januára 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) bolo o odvolaní sťažovateľky rozhodnuté tak, že prvý rozsudok okresného súdu bol zrušený a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie;

- na pojednávaní, ktoré sa konalo 7. novembra 2018, bol vyhlásený rozsudok (ďalej len „druhý rozsudok okresného súdu“).

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv uvedených v bode 1.

III.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním

veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

13. Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca bol podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bol súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania. Podľa § 157 ods. 1 CSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (obdobne § 100 ods. 1 OSP).

14. Ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je pracovnoprávny spor. Je to teda vec, ktorej povaha si vyžaduje zvýšenú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 19/00, I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

16. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že pracovnoprávne spory tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Ústavný súd nepovažuje prerokúvanú vec za právne zložitú a ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na právnu zložitosť veci. Ústavný súd je ale toho názoru, že vec sťažovateľky možno považovať za skutkovo zložitejšiu, a to vzhľadom na predmet konania a rozsiahlosť spisu okresného súdu z dôvodu opakovane predkladaných vyjadrení účastníkov konania a listinných dôkazov. Ústavný súd v tejto súvislosti však zároveň zdôrazňuje, že prípadná skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

17. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní spisu okresného súdu zistil, že sťažovateľka je v konaní aktívna a reaguje v stanovených lehotách na výzvy okresného súdu. Sťažovateľka tiež podala predsedovi okresného súdu sťažnosti na zbytočné priet'ahy, podnet verejnej ochrankyni práv a podnet ministerke spravodlivosti Slovenskej republiky na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti zákonnému sudcovi z dôvodu vzniknutých priet'ahov v napadnutom konaní.

Sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa sa nezúčastnili piatich nariadených pojednávaní (19. decembra 2012, 20. februára 2015, 27. marca 2015, 24. februára 2016

a 29. júna 2018). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka síce svojím správaním prispela predĺženiu napadnutého konania, ale v kontexte veľkého počtu nariadených pojednávanií iba v malej miere.

18. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Ústavný súd uvádza, že k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní došlo neefektívnym postupom okresného súdu. Napadnuté konanie sa totiž vyznačovalo výraznou nehospodárnosťou, pretože okresný súd nariadil až 30 termínov pojednávanií.

Na pojednávaniach, ktoré sa konali od novembra 2012 do júna 2013 (okrem pojednávania, ktoré sa konalo 1. marca 2013, na ktorom bola vypočutá sťažovateľka, a pojednávania konaného 19. decembra 2012, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky), nebolo vykonané dokazovanie vo veci samej, ale tieto boli opakovane odročované z dôvodu možného uzatvorenia zmluvy medzi účastníkmi konania, ku ktorému napokon nedošlo.

Dokazovanie vo veci samej bolo síce vykonané na pojednávaniach, ktoré sa konali od septembra 2013 do júna 2016 [okrem pojednávania nariadeného na 22. október 2014, ktoré bolo zrušené z dôvodu na strane súdu, a pojednávanií, ktoré boli odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky alebo jej právnej zástupkyne (pozri bod 17)], ale z časových dôvodov prevažne výsluchom iba jedného z účastníkov konania (aj opakovane), resp. výsluchom prevažne iba jedného svedka. Ústavný súd považuje za neakceptovateľné, ak v tejto veci okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu ďalšieho vypočutia jedného z účastníkov konania alebo svedkov napriek tomu, že títo boli prítomní na pojednávanií a ich výsluch nebol skončený alebo vôbec začatý.

Z uvedeného vyplýva, že vlečúce sa dokazovanie vo veci samej na pojednávaniach viedlo k tomu, že okresný súd vydal rozhodnutie vo veci samej až po 4 rokoch od podania žaloby. Prvý rozsudok okresného súdu bol napokon zrušený uznesením krajského súdu

a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Hoci bol 7. novembra 2018 opäť vyhlásený druhý rozsudok okresného súdu, konanie však nie je stále právoplatne skončené.

Ústavnému súdu tiež zistil, že pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 29. júna 2018, bolo odročené na neurčito. Ústavný súd na tomto mieste poznamenáva, že okresný súd je povinný v konaní postupovať okrem iného aj podľa ustanovení § 183 a § 184 CSP, v zmysle ktorých je možné pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov a na konkrétny termín. To znamená, že podľa novej právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je odročovanie na neurčito zo zákona prakticky vylúčené.

19. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

20. Ústavný súd konštatuje neefektívne správanie okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou napadnutého konania (viac ako 6 rokov) malo za následok zistenie zbytočných priet'ahov. Okresný súd totiž nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala. Negatívny dopad postupu okresného súdu v takej citlivej veci pre sťažovateľku je podľa názoru ústavného súdu zvýraznený aj povahou predmetu samotného konania a s ňou súvisiacim významom napadnutého konania pre sťažovateľku. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

21. Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku napadnutého konania, predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľku ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným priet'ahom, aj keď v napadnutom konaní okresný súd vykonával úkony. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

22. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

23. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby napadnutom v konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

26. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 280 000 € z dôvodu neefektívnej činnosti okresného súdu, celkovej doby napadnutého konania a z toho vyplývajúcej jej dlhodobej právnej neistoty. Zároveň poukázala aj na skutočnosť, že konaním bývalého zamestnávateľa sa ocitla vo vážnych finančných problémoch, ktoré bola nútená riešiť požičikovaním si veľkej sumy peňazí od príbuzných a známych, pretože vo svojom zriedkavom odbore polygrafia sa napriek úsiliu nedokáže zamestnať už niekoľko rokov. Z uvedeného vyplýva, že predmet sporu má pre ňu aj existenčný význam. Ďalej uviedla, že porušenie jej základných práv malo tiež vážne zdravotné a psychické následky pre ňu a jej rodinných príbuzných.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

29. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného okresným súdom, povahu zisteného porušenia a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu považoval ústavný súd priznanie sumy 2 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu).

30. Ústavný súd preto nevyhovел v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 2 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

31. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

32. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľke ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v sume 325,42 € (2 úkony právnej pomoci po 153,50 €, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a písomné podanie sťažnosti na ústavnom súde, 2x paušálna náhrada hotových výdavkov po 9,21 €). Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

33. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 5. decembra 2018